

c) okolnosť, že mnoho z členov je cudzozemcov.

Pokiaľ úrad za dôvod rozpustenia uvádza osobné vlastnosti členov spolku, — nemá dôvod tento opory v zákone, lebo dôvodom k rozpusteniu spolku môže byť dľa cit. nariadenia a dľa § 113. ústavnej listiny byť jedine činnosť spolku samotného jako takého, a nie tiež činnosť členov jeho, pokiaľ nevystupujú právoplatne v zastúpení spolku jako jeho funkcionári.

Niet ale pochybnosti, že dôvody pod lit. a) jako aj pod lit. b) uvedené, byly by dostatočnou príčinou pre rozpustenie spolku, lebo jako protištátna činnosť spolku, tak aj okolnosti, že spolok trebárs i len vzdelávajúci a nie politický alebo robotnícky, má za členov cudzozemcov, — sú zákonitými príčinami pre jeho rozpustenie.

Keďže ale v danom prípade úrad neuviedol určité okolnosti, z ktorých došiel k záveru, že činnosť spolku bola protištátna, neuviedol členov, u ktorých je záhada v bodu III. cit. nar. č. 1508 ex 1875 uvedená, t. j. že sú cudzozemcami a nezistil tieto okolnosti za súčinnosti strany, — je pokračovanie jeho podstatne vadné, brániace nielen strane účelnú obranu, ale aj súdu preskúmanie napadnutého výroku. I bol preto výrok napadnutý ohľadne rozpustenia spolku zrušený dľa § 6. zákona o správnom súde.

JUDr. Fr. Vaverka:

Niekoľko poznámok k unifikácii a reforme zárobkovej dane III. triedy.

Výsledok uvedených predpisov¹⁾ bol ten, že v zemiach mimoslovenských bola umožnená v dobách konjunktúry určitá sotrvanosť na starých pomerne nízkych sadzbách a pozdejšie v dobách kritických pripustený bol korektív skutočného čistého výnosu (odhliadnuc od systému kontingentného, resp. exkontingencie vo válke), zatým čo dľa predpisov na Slovensku platných nemaly komisie daňové pi vyrúbení sadzby voľného uváženia, ale bylo viazané na 10% kľúč čistého výnosu, ktorým spôsobom predpisy daňové v dobách konjunktúry rapidne stúpily a takto vystupňované byly automaticky citovaným zákonom čís. 43. Sb. z. a n. z r. 1923 presunuté do doby hospodárskej depresie.

Ďalším nedostatkom tohoto zákona bola praeterícia zmeny produkčných a obchodných pomerov v dobe poválečnej oproti dobám válečným.

V rokoch 1917 a 1919 neprevodzovala veľká väčšina živnostníkov a obchodníkov pre válečnú službu svoju živnosť a bola preto od zárobkovej dane oslobodená. Po návrate z vojny snažily sa ale tieto osoby škody válkou zavinené napraviť a svoje remeslo, resp. obchod intenzívnou prácou povzniesť a zveľadiť. Po stránke formálnej bolo zabudnuté na to, že takmer žiadny maloobchodník a maloobchodník nevedel obchodných kníh a že

¹⁾ Vid prvý diel tohoto pojednania sošit 1.—2. »Práv. Obzoru« z t. r.; zákonná osnova v ňom spomenutá stala sa už medzitým bez podstatných zmien zákonom (zák. zo dňa 20. XII. 1923, čís. 253. Sb. z. a n.).

tým, ktorí ich viedli, prišli pri prevrate, resp. bolševickom vpáde v nivoč, takže zákonom žiadaný preukaz už aj z týchto dôvodov nebolo možné previesť.

Dôvodová zpráva (tlač. č. 3825/1922) k tomuto zákonu odvolávala sa na to, že podobné opatrenie prevedené bolo na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi bez závady už v roku 1916 zák. čl. XXXIII/1916, ktorým bol predpis zárobkovej dane III. triedy z roku 1916 predĺžený pre celé budúce triročné ukladacie obdobie (1917—1919), ale negliguje okolnosti shora uvedené a krome toho nevšíma si dôležitých odchýlok v textácii predpisu z r. 1916 a z roku 1923.

Pokiaľ ide o sadzbu, dajú sa snahy o unifikáciu, resp. o sníženie stopovať ešte aj do dob predprevratových. Už v rokoch 1909 a 1912 bolo u príležitosti pojednávania býv. uhorskej reformy priamych daní všeobecne poukazované na nesnesiteľnú výšku 10% daňového kľúča v zemiach býv. uhorských,²⁾ zatým čo v zemiach býv. rakúskych bolo procento zafáženia skutočného čistého výnosu odhadované v dobe okolo roku 1898 na 4,2%, okolo roku 1900 priemerne na 2¼% až 2⅝% a okolo r. 1913 následkom sotrváčnosti kontingentov zmenšilo sa na 1,9%.³⁾ Zajímavé je, že sťažností na 10% daňový kľúč nevychádzaly len od poplatníkov, ale tiež od fisku. Premrštená výška daňovej sadzby mala za následok zatajovanie skutočného výnosu, zvlášte keď § 18. zák. čl. XXIX/1875 nestanovil sankcie správnej alebo nepodanej fassie (srov. § 39.—46. zák. býv. rak. o osobných daniach z r. 1896), ani neapeloval na pravdu, najlepšie vedomie a svedomie fatujúcich (§ 39. zák. o osobných daniach z r. 1896), takže pamätný spis ministerstva financií z r. 1893 odhadoval diferenciu medzi zdaneným a skutočným výnosom až na 100%. Štatistické dáta presvedčujú nás tiež o tom, že priznaný zárobok nedosahoval ani z ďaleka výšky skutočného zárobku. Dľa výsledku vyrúbenia zárobkovej dane III. tr. pre roky 1893—1895 obnášal úhrnný počet poplatníkov 392.677 a priemer zisteného poplatného zárobku na osobu 447 K 22 h; z týchto poplatníkov platilo ale len 12.280 daň z ročného zárobku prez 2000 K.⁴⁾ Počet týchto poplatníkov s daňovou základnou prez 2000 K vzrástol za 10 rokov len o 1483 osôb,⁵⁾ zatým čo celkový počet poplatníkov vzrástol na 440.000 osôb, takže ministerský predseda Wekerle prehlásil, že vo skutočnosti štát odbrží sotva viac, než 1% zo zárobku III. tr. dani podliehajúceho.

Na druhej strane ovšem boly kriklavé nespravodlivosti jako na pr. u trafikantov, u ktorých boly úradné výkazy o obrate nezatajiteľným dokladom o zárobku. Takí poplatníci, ktorým zostaly sotva 2 K denne na živobytie, boli oddanení 100 K (s prirážkami 200 K), takže v takých prípadoch absorbovala daň takmer ½ zárobku. Preto bolo už vtedy projektované (zák. čl. IX.) sníženie 10% kľúča na 4% u duševných pracovníkov, u iných zárobkových činností na 5%. Pre tantiemy mala ale zostať aj ďalej sadzba 10%. Pre nepodanie fassie mala byť 1%, po opätovnom vyzvaní

²⁾ Fellner: Die Reform der direkten Steuern in Ungarn.

³⁾ Fux: Reforma priamych daní vo štáte československom; sten. prot. posl. snemovne XXII. zasedania 1918.

⁴⁾ Dáta Finančného ministerstva, Budapešť 1899.

⁵⁾ Svázok VIII. Štatistika priamych daní, Budapešť.

4% trestná prirážka. V júni r. 1912 bola však parlamentu predložená nová osnova (zák. čl. LIII./1912), ktorou pôvodná sadzba 5% mala byť odstupňovaná pri zárobku od 800 K—1000 K na 1%, pri zárobku od 1000—2000 K na 2%, pri zárobku cez 2000 K na 3%, ovšem s tou výhradou, že minister financií by mal právo, nariadiť dodatočné zdanenie až do 33%, keď by táto zároboková daň nevyniesla ročne 29 miliónov K. Sníženie daňovej sadzby malo byť prevedené, ako uvádzala dôvodová zpráva, preto, aby sa každému umožnilo fatovať poctivo svoj zárobok.

Tieto osnovy boli síce parlamentom prijaté, ale nevstúpily v platnosť (z celkovej býv. uhorskej reformy priamych daní z r. 1909 a 1912 boli až do dnešnej doby uvedené v život: Dane reálne, zák. čl. V. a VI/1909, daň dôchodková postupne zák. čl. XXVI/1914, čl. XXVI/1916 a daň podnikov verejne účtujúcich, zák. čl. XXXIV/1916, čl. IX/1918).

Po prevrate nebolo na daňovom kľúči 10% nič zmenené až do nadobudnutia platnosti citovanej osnovy, resp. zákona čís. 253. Sb. z. a n. z r. 1923, ačkoľvek bolo veľmi často poukazované na diferenciu percentuálneho zafaženia zemí slovenských a mimoslovenských v dôsledku rôzneho daňového kľúča dane všeobecnej výdelkovej a dane zárobokovej III. tr., ktorá diferencia po započítaní válečnej prirážky a ostatných prirážok autonómnych sa podstatne musela zväčšovať. Vezmeme-li za základ srovnávaciu tabuľu Dr. Fuxa.⁶⁾, vidíme, že len u štát. dane a vál. prirážky javí sa (teoreticky) plus daňovej farchy v území platnosti zárobokovej dane III. tr. pri sadzbe

do 60.— Kč	15.25%,
« 300.— «	17.10%,
« 200.— «	19.20%,
prez 2000.— «	21—28%.

Preto, že autonómne prirážky vyrubujú sa v % k štátnej dani, je prirodzené, že celkový obraz zafaženia je tým viac zkraslený, resp. diferencovaný. Preto bola zmena zavedená zák. čís. 253/1923 skutočne nutná a neodkladná, jako uznáva tiež dôvodová zpráva a jako bolo už aj vopred zdôraznené. Tento zákon snížil 10% kľúč na ½—4% čili, jako znie zpráva rozpočtového výboru, zaviedol u zárobokovej dani III. tr. zmenu odpovedajúcu všeobecnej dani výdelkovej v ostatnom území republiky. »Toto sjednotenie«, znie ďalej zpráva rozpočtového výboru, »so sadzbou platnou od roku 1922 v ostatnom štátnom území je nutné zásadne uvítať prez to, že berným správam (fin. riadiť.) bude pôsobiť isté obtíže, aby prinútily poplatníctvo ku správneému priznávaniu výnosu, lebo dosiaľ vzhľadom k neobyčajne vysokej sadzbe 10% spokojovaly sa na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi vedome vyrúbením dane na nižšom základe.«

Ačkoľvek teda aj zpráva rozpočtového výboru výslovne prehlasuje, že zákon čís. 253. z r. 1923 unifikuje kľúč zárobokovej dane III. tr. a všeobecnej dane výdelkovej, nemožno prehliadnuť okolnosť, ktorá bude ovšem mať pravdepodobne len význam viac-menej teoretický, že sadzby ½ až 4% sú v zemiach historických (čl. III. zák. čís. 144. Sb. z. a n. z r. 1922) sadzbami maximálnymi, kdežto na Slovensku sadzbami

⁶⁾ Reforma priamych daní v štáte československom str. 41.—43.

normálnymi V praxi bude ovšem aj v historických zemiach predpísaná daň takmer pravidelne dľa maximálnych sadzieb, jako zo zkúseností s maximálnou sadzbou § 32. zák. čís. 329. z r. 1921, resp. zák. čís. 229. z r. 1922 u verejne účtujúcich podnikov dá sa dedukovať.

Pre budúcnosť, menovite pre zamýšľanú reformu priamych daní je riešenie otázky jednotnej daňovej sadzby zárobkovej dane platnej pre celú republiku, ktorá sa má volať »všeobecná daň výdelková« už naznačené v predbežnom návrhu ministerstva financií.

V tomto návrhu stanoví sa v § 13. sadzba 3% z čistého výnosu, ale menšie výnosy majú mať tú úľavu, že sa u nich zdaňovací základ má znížiť o $\frac{5}{6}$, keď výnos podniku neprevyšuje Kč 10.000, o $\frac{4}{6}$ pri výnose od 10.000 Kč do 20.000 Kč, o $\frac{3}{6}$ pri výnose od 20.000 Kč do 40.000 Kč, o $\frac{2}{6}$ pri výnose od 40.000 Kč do 60.000 Kč, o $\frac{1}{6}$ pri výnose od 60.000 Kč do 100.000 Kč.

Týmto spôsobom má sa vlastne dosiahnuť zníženie daňovej sadzby na $2\frac{1}{2}\%$, 2%, $1\frac{1}{2}\%$, 1% a $\frac{1}{2}\%$. Degresia táto odôvodňuje sa v predlohe zásadou, dľa ktorej má sa dostať menším podnikom, v ktorých prevláda vlastná práca poplatníkova, výhod pred väčšími podnikmi, v ktorých prevážnou mierou sa uplatňuje pôsobenie kapitálu.

Daň má byť ohraničená tým spôsobom, že nesmie byť menšia, než $\frac{2}{100}$ celkového kapitálu, ktorý je v podniku (zamestnaní) trvale na zisk uložený. Pre toto ustanovenie uvádza predloha nasledujúci dôvod: Z hľadiska daňovej spôsobilosti je vo výdeľčnom podniku, bárs aj dočasne tento neposkytoval by výťažku, utajená jakási daňová sila, ktorú objektívna daň nemôže nechať nepovšimnutú. Jestli je nutné brať v úvahu niekedy aj moment »zájmu«, potom aj dočasne pasívne podniky sú povinné prispievať štátu a samosprávnym sväzkom na úhradu výdavkov právnych a správnych opatrení, ktorých výhod sú účastné.

Práve de lege ferenda je nutné povšimnúť si bližšie týchto proponovaných reformných ustanovení a ich dôvodov, ako zo stanoviska finančnej vedy, tak aj zo stanoviska finančného práva platného v cudzine a konečne, pretože ide tu o druh dane, týkajúci sa takmer výhradne obchodu, priemyslu a živností, tiež zo stanoviska novej doktríny tak zv. z á v o d n e j d a ň o v e j n a u k y (Steuerbetriebslehre).

(Pokračovanie.)

Dr. Štefan Moys:

Výťah z rozhodnutí Najv. súdu R. Č. S. vo veciach trestných.

Poľnohospodársky prestupok dľa bodu a) § 93. z. čl. XII : 1894 nemôže byť kvalifikovaný zločinom na základe § 338. Tr. z., len keď sa vyskytujú okolnosti, uvedené v § 336. Tr. z.

Najvyšší súd vyniesol nasledovný rozsudok:

Sedria za vinnú uznala obžalovanú z prestupku dľa § 51. Tr. z., ktorý tak spáchala, na poliach u hrobotova ukradla švábku (zemiaky), t. j. potra-